

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (19 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

parasok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyitott soronként 40 fillér.

Hétfő, November 2.

Az új kormány.

Kolozsvár okt. 31.

A siralom völgyén uralkodjon el a mámaros öröm. Hiszen megszületett a kormány. Nem kell többé sem keseregnyünk, sem szégyenkeznyünk, amiért az országot csakis adminisztrálják és nem kormányozzák. A hosszú interregnum alatt egy megzavarodtak a fogalmak, hogy már-már nem is a nemzeti követelményekért hevültünk, hanem azért hogy legyen már végre kormányunk. Voltak olyanok, akik attól tartottak, hogy nem is lesz többé alkotmányos kormány s hogy a „lieber Fürst Lobkowitz“-a kerül a sor. Komoly államférfiak sejtelmes beszéddel el is akarták a nemzettel hitetni, hogy ez a veszedelem fenyegeti. Azok a szavak is, amelyekkel gróf Tisza István bejelentette, hogy a kormányalakítás misszióját elvállalta, ilyen-félt akart sejtetni a közvéleménnyel.

Hanem a nemzet nem remült meg, s a nemzet nem is ujjong, amiért nyolc ur a vörös bársonyszékekbe ülve, azt mendia, hogy: megmentettük az országot Lobkowitztől is, az anarkiatól is. Megmentették a manót, nem az országot. Megmentették a szabadelvűpártot. Azt sem egészen, hanem csak a régi gárdát, az ó-szabadelvűeket, a liberalizmus szabaddalmazott meg-hamisított. Megmentették nem az országot, hanem önmagukat az ország számára, hogy visszahódítsák az elvesztett régi hatalmat. Amelytől elcsenevészedtek a közszabadságok és megnyomorodott a nép. Kimentették a zürzavorból a régi rendszert, amelyről ez az ország azt hitte, hogy már nem jöhet vissza, mert eltemették.

Hát kik azok az önkéntes mentők? Kikből áll a várva várt kormány?

Kik előtt fog hajbókolni a gárda? Kik vannak hivatra rá, hogy a szabadelvűség zászlóját lobogtatva, a zászló rudjával fejbe kölintsák a közszabadságot és közjogot? Vegyük sorra őket. A büszkén öntudatosokat, akik vállalkoztak rá, hogy mivel a „nagy kabinet“ nem sikerült, a kis kabinetből megmentés az országot.

Ime az elnök és vezér, a legfőbb honmentő, az anarchiát gázló Tisza István. Az egyetlen, aki programot képvisel, hanem erre a programra ugynéz az ország mint a hét veszedelemre. Természetes, hogy ő a belügyminiszter, hiszen követelést kell csinálni, már pedig Tiszaféle választásra van szüksége kormányának és pártjának, hogy nyugodtan uralkodhasson. Megmaradt mellette Lukács László pénzügyminiszternek. A legfőbb adófelügyelő, aki semmi egyéb, csakis adóinspektor. Fázik minden kezdeményezéstől, idegenkedik a közgazdasági politikától. Az ő politikájához fűződik a rettenetes gazdasági pangás emléke. Vajon megbíró-e vele Hieronymi, az új kereskedelmi miniszter? Aki lehet jó közgazdász és lehet liberális is, mert hisz antiklerikális, de teljesen színvak a nemzeti színek iránt. Nem lehetetlen, hogy a vállalkozás alatta nagyot lendül, de bizonyos, hogy a szocialista politikának jó időre befellegzett.

Kivüle az ujak még hárman vannak. Berzeviczy Albert, a közoktatási tárca örökös jelöltje, Tallián Béla, akinek kinevezése meglepetés és Nyíry Sándor, akit királyi parancs rendelt ki a kellemetlen pontra. Berzeviczynek az a hire, hogy szabadelvű. De tudjuk, hogy Magyarországon újabbat mit jelent a szabadelvűség. Mindenki, aki nem klerikális, szabadelvű. A közszabadságok respektálását, az intézményeknek szabad szellemmel való betöl-

tését nem kívánják tőle. A szabadelvűpárti érdekek és elfogultságok megbecsülése: szabadelvűség. És Berzeviczy fülög uszik a mindenemű elfogultságban. Csak éppen nemzeti elogultság nincs köztük. Az ajropérek közül való, akik nem azért azok mert Európát megbecsülik, hanem azért, mert Magyarországot Ázsiának tartják.

Vajjon a nemzeti és igazán szabadelvű irányzatot erősíti-e Tallián Béla, aki a levegővé vált Darányi nyomába lép? Eddig csak erélyes elnökjelölt volt. Mit akar az erélyllyel a földmívelési miniszteriumban? Lehet-e még erélyesebben meghódolni a nagybirtokosok előtt? Lehet-e az agrár egyeduraltat még energiakusabban kifejtetni? Vagy talán az agrár mindenhatóság ellen akar erélyt tanusítani? Illyenre csak nem vállalkozhatik az, aki csakis azért lehetett miniszter, mert sem gróf Desseffy, sem gróf Zselénszky, sem gróf Majláth nem akart tárcát vállalni. A Tisza-liberalizmus élni és másokat is élni hagyni akar. Az agráriusokat, a merkantilistákat is. A földmívelésügyi miniszteriumban nem erélyeskedni.

Nyíry Sándor tábornok felváltja az őrségen Kolozsváry tábornokot. Neki, szegénynek, nem lehet semmi-nemű politikája. A katonai politikát Chlopyban intézik el, ő csak képviselni fogja. Alni fog a posztban, míg el nem szölitják, hogy más szolgálattételre máshová beosszák.

Ime, a várva-várt kormány. A régi és ujak. Csak a kormánypárt néz eleje várakozással. Hiszen tőle vár mindent. A nemzetnek nincs mit várni, nincs mit remélni.

A skarlát-járvány.

Kolozsvár, nov. 2.

Nap nap után, — fájdalom! — a skarlát-járvány terjedéséről kell írunk. Hiába akarják palástolni ezt. Tények bizonyítják, hogy nem épen öröndetes kötelességünknek mennyire tárgyilagosan, s mennyire az igazságnak megfelelőleg teszünk eleget. A közegészségügyi bizottság két ülést tartott a múlt héten. Megvitatták, megbeszélték a dolgot. „Magas röptű“ beszédek és száraz tudományos fejtegetések hangzottak el a bizottság ülésein. Az ahhoz értők a betegség mibenlétét akarták megmagyarázni, az ahhoz nem érőknek. — Ezek meg viszont amazoknak adtak jogi oktatást a járványra vonatkozó törvényekről, miniszteri dekrétumokról és városi szabályrendeletekről. De hát a polgármester javaslatára (mert hisz csak gyermekekről van szó!) nem tettek semmit arra nézve, hogy a veszedelmes járvány terjedése meggátolassék. A hét napi ülésszaknak mindössze is két sovány eredménye van. Egyik, hogy a bizottság kimondotta miszerint *tényleg van járvány*, a második eredmény pedig az a cikk mi a „M. P.“-ban a Fekete Nagy Béla városi tanácsos és újságíró kollégánk tollából megjelent. Az utóbbival lapunk tegnapi számában már végeztünk, az előbbire nézve azonban van még egy pár szavunk.

A törvény értelmében a szab. királyi törvényhatósági joggal felruházott városok közigazgatási bizottságának egyik alosztálya a közegészségügyi bizottság. E bizottságnak jogai és kötelességei vannak. Joga van ilyen veszélyes járványos időben ülésezni, tanácskozni, meg hányni vetni a dolgokat, de viszont kötelessége, hogy ha a járvány olyan nagy mérvet ért, mint öltött most is *átalakulni járvány bizottsággá*. Ezt pedig megteheti úgy, hogy ismét összejön és nem hallgatva se Szvacsina polgármesterre, se Fekete-Nagy Béla tanácsosra, se a városi főorvosra, *kimondja, hogy a járvány veszedelmes mérvet ért*. Ezt pedig kimondhatja bátran. Mert legutóbbi tilde óta is sok újabb megbetegedés történt. *Mi magunk is négy új skarlát betegről tudunk*. Három az unitárius kollegiumban van, egy pedig a Minorita-utca egyik családjában. Ha aztán elhatározza a közegészségügyi bizottság, hogy járványbizottsággá alakuljon át, akkor

hatásköre mindenestre bővül és bő tere nyílik arra, hogy azt, amit a hatóság elmulasztott, ő me tegye.

Gróf Bethlen Gergely siremlékének leleplezése.

(Saját tudósítónktól.)

Kolozsvár, nov. 2.

A szaladságharc vitéz ezredesének és az első olasz huszárezred megalakítójának és tábornokának gróf Bethlen Gábornak a kolozsvári temetőben nyugvó hamvai fölé emelt díszes emlékoszlopot tegnap leleplezték le. A leleplezési ünnepélyt a kolozsvári Országos Történelmi Ereklye-Múzeum rendezte. A leleplezési ünnepélyre a Bethleni család tagjai közül számosan jelentek meg. Ezen kívül képviseltette magát Kolozsvár városa, Völö Kálmán árkászati elnök, Ehringer Lajos tanácsos és dr. Esterházy László főjegyző által. Nagyváradról a bihari megyei honvéd egyet képviselőtől Donián Béla alelnök és Kávszky József vetek részt az ünnepélyen. Testületileg, zászló alatt jelentek meg a siremléknél a Kolozsvárt még élő Mátyás-huszárok és a kolozsvári „Bethlen Gábor-kör“ tagjai.

Az ünnepély pontban 11 órakor kezdődött meg az ev. ref. theologiai dalkör által előadott Himnuszszal, mit kalaplevőve hallgatott végig a közönség.

Ezután *Irsay József* ev. ref. lelkész beszéde következett. Gyönyörű hasonlatokkal és költői fordulatokkal gazdag volt a beszéd, melyhez hozzájárult Irsay behízelgő hangja, s így az ünnepség e része, mely el nem muló hatást tett a nagyszámu közönségre.

Most dr. *Kováry László*, a kiváló történetudós, „Bethlen Gergely emlékezete“ című, magas szárnyalású emlékbeszédét olvasta fel.

A történetírő fontosságával sorolja el a Bethlenek szereplését a magyar törtélemben. Megemlékezik Bethlen Farkasról, Jánosról és a nagy fejedelemlről Gáborról, majd áttérve a szabadságharcra, Bethlen Gergelynek honvéddé való felcspását mondja el. Azután végig vezet a Bethlen Gergely egész pályafutásán. Azonban nem száraz történelmi értekezés a Kováryé. A tényeket poetikus gondolatokkal köti össze és mindig hazafiságra, áldozatkészségre buzdít e tekintetben is, Bethlen Gergelyt állítván elének mintaképül.

A nagyszabású felolvasását a közönség nagy figyelemmel hallgatta és végeztőlvel hosszan ünnepelte annak tudós íróját. Utána *Fehér József* egyetemi hallgató szavalt el nagy hatással költeményét, mire Bethlen Gergely ősz haját, *Horváth Ignác* negyvenéves honvéd alezredes emlékedt szöszlára. Beszélt azokról a dalias nagy időről, mikor egy sorban küzdött a nemzetnek minden hű fia a magyar szabadságért. Beszéde végén kitért arra s a szabadság eszméit iránt való ki nem alvó lelkesedésre hirta fel az ifjúságot és a nagyközönséget. Ezután a koszorú lerakása következett s végeztől *Kusztó István* felolvasta a távolból jött üdvözlő leveleket s ezzel a szép ünnepély véget ért.

Dalban sikerült bankett volt a Nagy Gábor-féle étteremben, az ünnepély rendezőinek s a nagyszámu vendégeknek tiszteletére.

Százhuszezer korona

az aradi egyházmegyének.

— Egy belényesi kereskedő végrendelete. —

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, nov. 1.

Az aradi görög keleti román egyházmegye tekintélyes összegű örökséghez jutott egy végrendelet alapján. Az örökség az egyházmegye papi és tanítói ösztöndíjainak számát szaporítja, a mely célra néhai *Goldás József* püspök és *Antoneszku István* tekintélyes összegeket hagytak. Ezek révén az egyházmegyének módjában lesz hogy papjainak és tanítóinak kiképzésétől minél magasabb fokra emelje.

Belényesen, a mint lapunknak írják, meghalt *Negreán* Demeter kereskedő, az aradi román egyházmegyének hosszú időn át volt zsinati tagja, a ki a román egyházi és iskolai életben tevékeny szerepet viselt. Tagja volt egy időben a nagyváradi görög keleti román szentszéknél: legutóbb hajlott korára és betegeskedésére való tekintettel, nem vállalt zsinati mandátumot, és visszavonult a közéletbe.

Negreán, a kinek családja nem volt, körülbelül *százhuszezer korona értékű vagyont* az aradi román egyházmegyére hagyta. Még egy év előtt, az aradi püspöki aulában készítette el végrendeletét, a melyben úgy

intézkedett, hogy halála után egész vagyona az aradi román egyházmegyét illesse, oly módon, hogy annak kamataiból *papnevelői és tanítóképző-intézetek ösztöndíjait* szervezzenek és azt akként kezeljék. A végrendelet az aradi püspökségnél helyezte pecsét alatt letétbe. *Papp I. János* püspök, a mint Negreán haláláról értesült, a végrendeletet fölbontás és kihirdetés végett a belényesi járásbírósnak küldte meg.

Negreán Demeter holnap, szombaton temetik el. Papp I. János aradi román püspök megbizta *Mangra* Vazul nagyváradi püspökt, hogy őt a temetésen képviselje.

Negreán az aradi románok előtt is éleken ismeretes személy volt. A mig zsinati tag volt, szorgalmasan eljár az aradi színdusokra és a „bihariaknak“, a kik rendszerint külön csoportot alkottak, egyik vezető embere volt.

Németség Magyarhonban.

Lapunk egyik barátjától a következő levelet kaptuk:

Tiszelt szerkesztő ur.

Engedje meg, hogy b. lapjának — a mely oly tüzesen kel sikra a magyarság jogaiért, igazáért — megírom a következő sorokat: Lenn voltam a napokban egy társasággal Gyulafehérvárra. Meg akartuk nézni az erdélyi fejedelmek egykori hires székvarosát. El akartunk zarándokolni dicső Hunyadi Jánosnak sirjához. És mit láttunk? Egy osztrák fészket, melynek várában a fakoriattól kezdve, mely hozzá vezet, az utolsó lámpásig minden fekete sárge.

Elsődálkozom, Mintha nem is Magyarországon lettem volna, hanem Ausztriának egyik várában; ott se lehetne jobban meggyökeresedve az osztrák szellem.

Fájó szívvel mentünk be mindnyájan a várba és megállunk a vár közepén egy emlékoszlop előtt. Ez volt rája felírva: Ferdinand Max. Treu dem Kaiser Franc Joseph 1. 1849 am 9. Februar an der Spitze einer abtheilung seiner wackern Reiter in dem mörderischen Gefechte an der Brücke bei Piski von einer feindlichen Kugel getroffen am 1. desselben Monats in Hermanstadt gestorben. Als Denkmal seiner Gedenkenheit und seines Heldenrumes das k. k. Siebenbürgische Armeekorps.

Ez Magyarországon van. Gyulafehérvárra; abban a városban, a hol valamikor régben magyar szellem uralkodott. Valamikor éppen... Nekünk pedig, a kik azt az emlékoszlopot láttuk, egy kicsit belenyilallott a szívünkbe. Nem akarok többet mon dani nem akarok érzékenykedni.

És még azt mondják, hogy sovíniszta a magyar. Hát melyik szabad nemzet tűrné el, hogy hazája földjén emlékoszlopot állítsanak egy olyan embernek, ki mi ellenünk volt, ki a mi szabadságunkat akarta letiporni.

Nem csoda, ha gyaláz minket horvát, rác, oláh; hiszen a mi türelmünknek nincs se vége, se határa... Más nemzet már régóta elsöpörte volna azt az osztrák szellemet, hőseivel, emlékoszlopával együtt.

Mi pedig tírjük, olyan régóta tírjük ezeket a méltatlanságokat. De mikor fog türelmünknek fonala már elszakadni, mikor lesz a bántalmazásoknak vége? Meg tudja-e azt a jó Isten is mondani?... Kolozsvárott, 1903. okt. 30-án.

Öszinte tisztelettel:

Radó József,

joghallgató.

* —

Uram, ön, a kit fölháborít a nemzet ez arcucsapása, ha bejárja szép hazánkat, fog ön még sok hasonló megszegyenítést érezni. Sokszor fáj még majd önnek, hogy milyen alvó nép vagyunk, — szendergő országban, mely türe türi, hogy itt is, ott is, farkára is, lábára is rátapodjanak...

Orvosok

egy betegsegélyző pénztár ellen.

Kolozsvár, nov. 1.

Az országos orvosszövetség Torda-Aranyos vármegyei fiókja felkért bennünket a következő felhívás közzétételére:

Felhívás.

Az országos orvosszövetség Torda-Aranyos vármegyei fiókja tisztelettel tudatja hárunk orvos karával, hogy a „Tordai kerületi betegsegélyző Pénztár“, két, megalakulása óta becsülettel működő orvosának, mivel ezek a pénztár által kidolgozott s eddig semmi felső forum által el nem fogadott, tehát oly törvénytelen és a mellett a betegekkel szemben lelketlen szabályrendeletnek ker. sztilviteléb s segélykezel nem akarnak nyújtani, egyszeren felmondott.

Mivel ezen szabályrendelet a fent említett mellett az orvosokra nézve is nemcsak sérelmes és lealázó s mivel ily szá-

bályzat mellett önérzetes orvos a pénztárnál nem működhetik: felkérjük a nagyon tisztelt kartársakat, ha a pénztár orvosi állását betöltendő pályázati hirdetményt bocsájtana ki, vagy magánutón tenne lépéseket az orvosszervezés iránt: a kínált vagy hirdetett állást visszautasítani sziveskedjenek annál is inkább, mivel ha akadna ily előzmények után vállalkozó orvos, azzal ugy a tordai, mint a vármegyei orvosi kar minden néven nevezhető érintkezést megszakít. Az Országos Orvos-szövetség Torda-Aranyosvármegyei fiókja nevében: Dr. Vajda Dániel, szövetségi elnök. Dr. Csuka Benő, titkár.

Hírek.

Halottak napján.

Irta: Fodor Erzsike.

Megcsillan a fény a halottak kertjében, Le a holt-világba nem hat a sugára, Repkes a gyertyaláng fázós esti szélben Őszi dör száll titkon a sok sírvirágra.

Halottak szent napja!... Jertek hát ti élők Kibújtok egy fohászt fel a magas Égbe, Hogy Akitek halva, pihenjen nyugodtan S ott a másvilágon legyen üdvössége.

Kinek nincs halottja? Egy-egy kedves lélek Kibúlt szerető sz v mindenkinél akad. S ha más nincs, hát gyászolj vesztett reményeket [mennyiséget] Szertefoszlott hitet, vagy letűnt álmokat.

Ezek is halottak. Szívünk sarkertjében, Örök pihenőre elhaltolva szépen. Halottak bús napján emlékezzünk rájuk S hájtsunk felettük szent imádságképpen.

Megcsillan a fény a halottak kertjében De a holtak közé nem hat a sugára, Repkes a gyertyaláng kődös esti szélben Dör a száll a lelkemre, mint a sírvirágra...

— (Halottak napján.) A tegnapi nap a temető napja volt, a halottaké. Kis mécsesek gyúladtak ki azok sirjai felett, kik már csendesesen nyugosznak az édes anyaföldben, kiknek nincsen már örömkük, szomorúságuk, kiknek nincsenek már vágyaik, reményeik.

A kolozsvári Nemzeti Színház és a kolozsvári egyetemi polgárság, illő kegyelettel emlékezett meg a temetőben nyugvó halottaikról.

A Nemzeti Színház egész személyzete kivonult tegnap délelőtt a temetőbe E. Kovács Gyula sirjához, hogy lerőjja hálás kegyeletét egykori halhatatlan nevű művésze sirjánál. A koszorú letétele megható kis ünnepély keretében történt meg. Gyönyörű melódiajú gyászdal énekel a színházi dalkar, minék végeztével Tompa Kálmán szavalt el saját alkalmi ódját. A kegyeletes ünnepélyen a színház tagjain kívül is sokan vettek részt.

Az egyetemi ifjúság délután 3 órakor vonult ki testületileg gyászlobogó alatt a temetőbe. A temetői gyászünnepele a Himnusz eléneklésével vette kezdetét. Ezután a gyászbeszédet következtek. Benkő Sándor joghallgató a temetőben nyugvó 1848—49-es szabadságharcosok felett mondott gyászbeszédet. Gyárfás Elemér az írókról, művészekről emlékezett meg, míg Friebeisz Gyula a temetőben nyugvó egyetemi tanárok és hallgatók sirjai felett róta le az ifjúság hálás kegyeletét. Közben Farkas Lajos joghallgató szavalt el saját alkalmi ódját. A szépen megírt és lendületesen előadott óda, mély hatást gyakorolt a megjelentekre. Ezzel a Szózat hangjai mellett a szép ünnepély véget ért. Az ifjúság a temetőből a Mátyás-szoborhoz vonult, hol Péterfi István és Ausch Jenő kegyeletes szavakkal emlékeztek meg a szobor immár néhai, nagy nevű alkotójáról, Fadrusz Jánosról.

— (Katonák esküje.) Pergett a dob és megfújták a kürtöket és az isten szabad ege alatt, ott, a kaszánya udvarán, fölcsükdtek az ujjon-katonák a magyar, német és román nyelven felolvasott szöveg után, hogy tűzőn-vízen stb. stb. És megjelent a zászló, egyik oldalán a nemzeti, másikon a fekete-sárge színt lobogó és megszólalt a Gotterhalte és... és erre mély-éges áhitat fogta el az ujjon-baka szíveket...

— (Értesítés.) A kolozsvári ev. ref. egyház presbiteriuma ma, hétfőn november hó 2-án délután 5 órakor, a rendes helyen, gyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Felsőbb leiratok. 2. Bizottsági jelentések. 3. Esőleges belső ügyek.

— (Öngyilkossági kísérlet.) Neuhó Károly 21 éves költősegéd délután 7 m. méteres revolverével föbe lötte magát, mert inádotja nem viszonzotta szerelmét. Az öngyilkos jelöltet, kinek sebe különben nem veszélyes, a mentők szállították be a Karolina-kórházba.

— (Öngyilkosság a Rákóczi-uton.) Lövés zaja riasztotta föl a Rákóczi-ut lakóit tegnap este. Elekes Árpád, kolozsvári születésű, református vallású, huszonkét éves fiatalember, a honvédségi népfőlkélsz irnoká dobta el magát a léte, mely oly korán elviselhetetlenné vált számára. Török János kertészete előtt, a kerítésnek nekidőlve, homlokának irányozta revolverét s a lövés talált, a nyomban elhívták mentők s a rendőrség orvosa is már csak a beállott halált konstatálhatták. Hogy mi vitte e végzetes tette a szerencsétlen fiatalembert, nem tudják egyelőre. Reménytelen szerelemről beszélnek közlebbi ismerősei, ő maga azonban semmi irást nem hagyott hátra, miből az öngyilkosság oka kivethető volna. Az öngyilkos holttestét a bonczati intézetbe szállították be.

— (Országos vásár.) A novemberi országos vásáron gazdag felhozatal van, habár a marha-zárát lényegesen csökkentette Kolozsvár e legnépesebb vásárját. De hatóságunk hibás első sorban és legnagyobb részben mindezekért, mert hát itt csak vámat tudnak szedetni, de gondos előrelátással megtegyenek mindent annak sikere érdekében arról szó sincs. Fejlettség és indolencia urálja a helyzetet. Ezt legényesebben igazolta a tegnapi eset, a mikor is egyben a kereskedések nyitva tartását és az árak kirakását délelőtt 10 óráig eltiltották s alig egy félóra múlva e rendeletet visszavonták, újra megengedték. Egyáltalában azt tapasztaljuk, hogy rendőrségünk vezetése visszaesett a Deák Pál-féle állapotokba. A miniszter felfüggesztette a munkaszünetet a kereskedésre nézve hirdették is újságilag s a közönséget mégis zaklatja maga a rendőrkapitányság, tudatlanságával. Százszor koronákba kerül a rendőrség új szervezése, van is cifra munderjük a legényeknek, de rendőri ész és tapintat, se a legénységénél, se a vezető ségnél. Persze politizálni s fizetést emelni arra van ész is, tapintat is, de a polgárság érdeke az mellékes.

— (Faárverés.) A kolozsvári országos nemzeti színház lutyásai és jóházi ardején levő 1975 kat. hold fáját tegnap délelőtt 10 óráig a vármegyeház kistermében tartott nyilvános árverésen Farkas Lipót nagybányai cég mint legtöbbet ígérő 52.000 koronáért megvette. Az árverésen a belügyminiszter részéről mint elnök: Kertész

György ny. gazd. tanintézet tanár és Hadházy Sándor színházi gazda voltak jelen, a jegyzőkönyvet Gámenty Márton főispáni irodatiszt vezette. Az árverésen még ajánlatokat adtak be: Salamon Márton 39.051 K. Wolfner S. cég Bpestről: 45.200 kor. Reich Mór cég Kolozsvár: 44.521 kor. Lord és társa Gyvác: 35.115 kor. Neuschlos r-t. Bpest: 48.500 kor. És így Farkas Lipót, mint legtöbbet ígérő kapta meg. Az erdő 1906. márc. 31-ig le kell tarolni és az anyagot elvinni. Az árverést a bizottság felterjeszti a belügyminiszterhez s a jóváhagyás után 8 nap alatt köteles vevő az 52.000 koronát a kolozsvári m. kir. adóhivatalhoz a kol. nemzeti színház orsz. alapja javára befizetni. Tekintve, hogy a kikiáltási ár 35.000 kor. volt, a színház alap szép összeghez jut ez előnyös vételárral.

— (Tolvaj gyermekek.) Tegnap délután két 13 éves gyermeket, Pap Marit és Vincze Józsefet tetten érték, mikor egy vásári sátorból fésűt és képes levelezőlapokat akartak lopni. A fiatal tolvajokat, kik már nem egyszer állottak a rendőrség előtt, valószínűleg a javító-intézetbe fogják elhelyezni.

— (Botrány a járásbírósnál.) Schmidt temesvári járásbírósnál albiró hivatalos helyiségében a minap délelőtt példátlan botrány játszódott le, melynek hőse Vuics József volt adóvégrehajtó. Az esetenek az az előzménye, hogy Serbán helybeli adóhivatali segéd bepanaszolta Vuicsot rágalmozásért, mert Vuics városszerte azt hirdette, hogy Serbán, — a ki egyike az adóhivatal legderékasabb tisztviselőinek, — hivatalos pénzeket szikkasztott volna. A minap folyt le ez ügyben a tárgyalás Schmidt albiró előtt, aki Vuicsot vétkesnek mondotta ki a rágalmozás vétségében és egy havi fogságra ítélte. Mikor Vuics az ítéletet meghallotta, hirtelen odaugrott Serbánhoz és ott a tárgyaló teremben négyeszer felpofozta. A bíró a merénylet nyomban letartóztatta és emez újabb büneért nyomban négy havi börtönrre és száz korona pénzbüntetésre ítélte.

— (Küldöttségek a szegedi Kossuth-szobornál.) A szegedi Kossuth-szoborhoz vasárnap folyamán újabb küldöttségek érkeztek, hogy megkoszorúzzák a legnagyobb hazafi emléket. Algyő községben a polgárság körében mozgalom indult meg, hogy nagyobb küldöttség menjen át Szegedre és vigyen koszorút a Kossuth-szoborra. Vasárnap tizenegy órakor Krasznay Ferenc, a függetlenségi párt jegyzőjének vezetése alatt 100 tagú küldöttség indult Szegedre, melyhez 50 fegyveres leány csatlakozott. Mint értesülünk, vasárnap érkezett meg Ma-

körül a boszniai okkupációban részt vett polgárok küldöttsége is Nagy Károly lelkes vezetésével. — A szomszédos Hódmezővásárhelyről vasárnap délelőtt nagyobb számú küldöttség vitt koszorút a szegedi Kossuth-szoborra. Gyalog mentek s a déli órákban helyezték koszorújukat a Kossuth-szoborra, melynek szalagján ez áll: „A szabadságot és emlékedért kész a karunk.” A szabadságimnázium ifjúsága — mint a szegedi függetlenségi párt elnökehez írt levélben tudatják, ma halottak napján koszorút tesz Kossuth szobrára. A zentai iparosok — mint Polezner Jenő képviselőhöz írt levélben tudatják — november hó 8-án mennek Szegedre szobrot koszorúzni. Csatlakozásra Ókecske, Ada, Okániza és Horgos községek iparosait is felhívják. A zentai ipartestület előjárására ezt Szeged város tanácsának is bejelentette. Tegnap délután a mezőberényiek küldöttsége helyezte koszorút a szoborra.

— (A király kegyelme a kaszárnyában.) Megemlékeztünk arról az új miniszteri rendeletről, amely a katonáknál szobrásban levő guzsbakot és kikötést beke idején megszüntette. A humanizmus felé való közeledést jelenti ez a csodálatos rendelet, amely néhány századdal elkészt a nyugateurópai országok után. Ez érdekes újítás kiegészítésképpen — mint ma bennünket illetékes helyről értesítenek — legfelsőbb helyről olyan intézkedés történt, amely nem kis örömet fog kelteni katonai körökben, bár csak a tiszteltek érdekli. A legutóbb megjelent Rendelet a Közlöny egyik közleménye szerint, ugyanis a király elrendelte, hogy a jelenleg tényleges szolgálatban levő tisztok és katonai tisztviselők rangosztályba nem sorozott honvéd és csendőrhajdijások, illetőleg törzsrörmesterek és törzsfoglárak, ama büntetései, melyeket reájuk még legénységi állományba való tartozásuk idején szabtak ki, folyó évi november hó 1-ével töröltsenek.

x Nov. 1-én reggel 7 óra után a Buza-ntca táján elveszett Willmann Mátyás joghallgatónak 220 koronát és több értékűtelen tárgyat tartalmazó pénztárcája. Kérte a becsületes megtaláló, hogy illő jutalom fejében a talált tárcát az „Ujság” kiadóhivatalába átsejtszolgáltassa.

x Könyvelési munkálatokat a délutáni órákra elvállal helybeli bankhivatalnok Cím a kiadóhivatalban.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Hétfő: Jón az Idvezítő. 1-ór. A titok. (b. 31. sz.)
Kedd: A hálókocsi ellenőre. (b. 32. sz.)
Szerda: Jón az Idvezítő. Otthon. (b. 33. sz.)
Csütörtök: A bajusz. 1-ór. (b. 34. sz.)
Péntek: A bajusz. (b. 35. sz.)
Szombat: A bajusz. (b. 36. sz.)
Vasárnap d. u.: A bor. (III. ifj. előadás.)
este: A bajusz. (b. 37. sz.)

* Vasárnapi előadások. Délután a „Csokon szerzett vőlegény”, este újra „San-Toy” szerepelt a színház műsorán s mindkét bohóságot csaknem tíres ház mellett pergették le a szereplők. Az igazság kedveért megjegyezzük, — hogy még a délutáni előadás is inkább élvezhető volt az estélénél. — Délután Szabó Mariska volt az ünnepelt s felvonásról felvonásra ötször-hatszor is kihívták őt a lámpák elé. Késztelenség, hogy Szabó Mariska nagyot halad és halad egyre még s ez nekünk, kik meleg figyelemmel kísérjük fejlődő művészetét, őszinte örömet okoz.

Az estéli előadás számtalan perccel volt rosszabb a szokottnál. A szereplők — nem szólva a San-Toy-ban faredhatatlan és jövedvében kifogyhatatlan Mátrairól — váltva igyekeztek azon, hogy miképp ühessék ki a nézőtől azt a néhány megjelentet is. Annyi hamis hang, annyi eselenség, annyi faklör és hanyagság, egy szezonra is elég volna, a mennyit a szereplők tegnap este produkáltak. Ennek a ferde állapotoknak megváltoztatása most már égető feladattá vált. (b.)

Táviratok

Tisza István gróf nyilatkozata.

Budapest, nov. 2.

Tisza István miniszterelnök nyomban kormányának bemutatkozása után be fogja jelenteni a Háznak, hogy az előző kormányok által beterjesztett törvényjavaslatokat a maga részéről is fenntartja

A függetlenségi párt állásfoglalása.

Budapest, nov. 2.

Nessi Pál dr. a tabi kerület országgyűlési képviselője ma folytatta beszámoló-

ját kerületében. Ez alkalommal Kaplonyban fejtette ki nézeteit a választópolgárok előtt és számolt be az ellenzék küzdelméről. Foglalkozott a mai helyzettel s kijelentette, hogy Tisza István gróf programja a függetlenségi párt óhajait nem elégíti ki, sőt abban egyes kérdésekre nézve immens veszélyt lát. A párt ezért tovább fogja előreláthatóan folytatni a harcot, melyet fel nem adhat immár addig, míg a magyar nyelv tekintetében el nem éri a kitűzött célt. Nem hiszi, hogy legyen a pártban valaki, aki ellenkező véleményen van. A beszámoló a polgárság nagy lelkesedéssel fogadta s Nessi Pálnak egyhangulag bizalmat szavaztak. Délben társaság volt.

Az új államtitkárok.

Budapest, nov. 2.

Gromon Dezső honvédelmi, Grünstein Béla pénzügyi, Mohay Sándor igazságügyi, Zsilinszky Mihály vallásügyi államtitkárok tovább is megmaradnak. Belügyi államtitkár Sándor János főispán lesz.

Feilitsh Arthur báró képviselőt a lapok a legutóbbi napokban mindig úgy szerepeltették, mint aki a földművelési miniszterium államtitkárává lenne kizemelve. Mint a „Kel. Ért.” megbízható forrásból jelenti e kombináció alaptalan.

Telefon szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

T. cz.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Stein Bertalan ur fahérmű és vászon-üzlet (Mátyás király tér 32. sz.) átvettük és azt női- és férfi divatrukkal kiegészítve a mai kor igényeinek megfelelően

Balogh és Reil

törvényszéki bejegyzett cég alatt tovább vezeltük. Raktárunkat a legújabb bel- és külföldi női szövetek, selymek, bels-árak, pamut és lenvásznak, asztalneműk, szőnyegek, pokrócok, kész női és férfi fehérműek és minden e szakmához tartozó cikkeket szereltük fel és törekvésünk oda fog irányulni, hogy a n. é. közönség bizalmát minden tekintetben kiérdemelhessük.

Midőn új vállalatunkat a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánljuk, vagyunk kegyes fogadásukat kérve

kiváló tisztelettel

Balogh és Reil

Kolozsvár és vidékén

osztálysorsjegyek

Török A. és Tsa

legnagyobb és kiválóan szerencsés bankházából

Budapest, VI., Teréz-körút 46a.

kizárólag nálunk kaphatók.

Az I. osztály húzása november 19. és 20-án.

Az I. osztály sorsjegyek árai:

$\frac{1}{2}$ sorsjegy 12 kor. • $\frac{1}{4}$ sorsjegy 6 kor. • $\frac{1}{8}$ sorsjegy 3 kor. • $\frac{1}{16}$ sorsjegy 1.50 kor.

Kiváló tisztelettel

FERENCZY R. dohánytőzsde Mátyás király-tér 20. sz.

HOY KLÁRA dohánytőzsde Wesselényi Miklós-utca 20.

Törs és Ormai

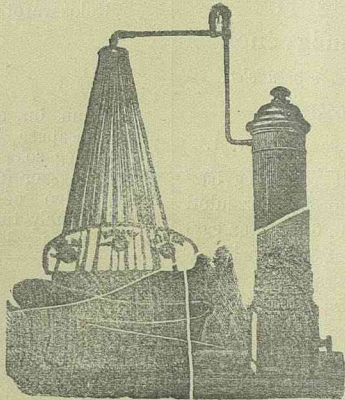
mérnök-vállalkozók 2627 85-100

műszaki irodája Kolozsvárt, Mátyás

Telefon 324. szám. király-tér 18. az első emeleten.

Elvállalja

vizvezetékek, csatornázások, központi fűtések, szellőztetések berendezését,

lakó-házak, ka. élyok, gyarak, gazdasági épületek stb. számára.

fűdőszobák, gőzfűdők, gőzmosó-konyhák, szárító-kamrák, szagtalan klosetek, szivattyu-művek berendezését.

Készít mint különlegességet kutakból táplált házi vezetékeket.

Raktáron vannak:

vas-, agyag-és ólom-csövek, szivattyu-kutak

vizvezetési és csatornázási cikkek. Költségvetések in-

gonyt és berendezé-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

Kalapudjónságok! = Fehérműek!

Nyakkendő különlegességek!

Czipő- és sport-czikkerek!

Bittó Rezső * Kolozsvárt,

Mátyás király-tér 12.

Ájánlja az őszi évadra megérkezett

FÉRFIDIVAT

Ujdonságait!

2790 130-*

Legjobb kivitelben, legjutányosabb árakban!

Mátyás király tér.
Gróf Rhédey palota.

Schuster Emil
Norinbergi, díszmű, játék, sport, vadászati
és fényképezési kellékek áruraktára

Telefonszám:
185.

— Ajánlja dusan felszerelt raktárát: —

Az eredeti Amerikai Gramophon Társaság hangosan beszélő, zenélő- és szavaló-gépjait, eredeti gyári árakon 105, 150—200 koronáig; ugyisint az ezekhez megfelelő

lapból állandó nagy raktár magyar, német, angol, francia, olasz kiadásokban. Gramophonek megféle referenciák mellett havi részlettörlesztés mellett is árasítok eredeti gyári árakban.

Vadászati kellékekben: Kizárólagos raktár I. P. Sauer & Sohn

Suhl. H. Pieper és Neumann Freres belgumi fegyvergyárosok serétes és golyós fegyvereiből bármilyen Caliberben 38 koronától 600 koronáig; Revolverek, Browning és Bär cséllő és flobert pisztolyok, revolvertöltények, töltényhüvelyek, fojtások, golyók és serétek, becsavaró- és tisztító kellékek stb., vadászpisztolyok, csizmák, vadászharisnya, kalapok és sapkák. Vízhatlan fedő és teveszőrkabátok, felöltők és gallérok, valódi dármai mosható iramszárvaszőrkabátok, szőrmével bélelt és béleletlenül, borsapok és sisakok.

Schuster Emil.

Fényképezési kellékekben: Kézi, állványos és Kodak zsebkamrákból filmek, üveglemezek a leghíresebb gyárakból, másolópapírok, levelezőlapok és vegyszerekből, szóval minden megkívánható kellékeket eredeti gyári árak mellett.

